

ความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารกับ คุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN APPLYING FOUR ITTHIPADA OF ADMINISTRATOR WITH THE QUALITY OF THE STUDENTS UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ไสว หมายเทียมกลาง
พระครูพิจิตรศุภการ
วิโรจน์ พรหมสุด

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 2) เพื่อศึกษาคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดจากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบความสัมพันธ์ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

คำสำคัญ: อิทธิบาทธรรม, การบริหาร, คุณภาพของผู้เรียน

Abstract

This thesis has the following three objectives: 1) to study of applying four Itthipada of administrator under Nakhon Si Thammarat Primary Educational

Service Area Office 2, 2) to study of the quality of the students under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2, and 3) to study the relationship between applying four Itthipada of administrator and the quality of the students under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. The sample group used in the research, school administrators and teachers of the 2560 academic year. The sample size is 400. The instrument used for the research this time was a questionnaire created by the researcher with a confidence interval of .980. The statistics used in this study include frequency, percentage, mean, standard deviation, and statistical correlation using the Pearson product-moment correlation coefficient.

Keywords: Administration, Four Iddhipada, Quality Of Learners

บทนำ

วิวัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ หรือยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างมาก การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การจัดการศึกษา คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (พิชัย วาศนาสง, 2549)

การบริหารงานในสถานศึกษา งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญและเป็นงานหลักของสถานศึกษาทุกระดับ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำครู ควรให้ความสำคัญในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ และเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากร อุปกรณ์ วัสดุ สื่อ ตลอดจนอาคารสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายคือคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันเป็นหนทางแห่งการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจ ที่เรียกว่า อิทธิบาทธรรม ซึ่งประกอบด้วย 1) ฉันทะ คือ ความพอใจ ความรักงานที่ทำอยู่ 2) วิริยะ คือ ความเพียรพยายามปฏิบัติหน้าที่กับงาน 3) จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ พัฒนางาน

ให้เจริญ และ 4) วิมังสา คือ ความเข้าใจในการทำงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2554)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยค้นคว้าทางเอกสารตามลำดับ

รวบรวมข้อมูลแล้วค้นคว้านำมาเรียบเรียงย่อความ จากข้อมูลที่เชื่อถือได้ คือปฐมภูมิ ค้นคว้าข้อมูลทฤษฎี โดยนำมาวิจัยเอกสารเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 นำเสนอผลงานวิจัยและข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดจากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ค่าเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) สถิติทดสอบความสัมพันธ์ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (สงศรี ชมภูวงศ์, 2554)

ผลการวิจัย

ระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการใช้หลักอิทธิบาทธรรมอยู่ใน

ระดับมาก โดยด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตร ส่วนด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คุณภาพของผู้เรียนที่เกิดจากการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาทธรรม โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการใช้หลักอิทธิบาทธรรมอยู่ในระดับมาก โดยด้านมีสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านดี ส่วนด้านเก่ง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .069

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปในทิศทางที่เป็นบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

สรุป

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีหลักอิทธิบาทธรรม ได้แก่ ฉันทะ คือ ความพอใจ ความรักงานที่ทำอยู่ วิริยะ คือ ความเพียรพยายามปฏิบัติหน้าที่ที่งาน จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ พัฒนางานให้เจริญ และวิมังสา คือ ความเข้าใจในการทำงาน

ผู้บริหารที่มีการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการบริหารงาน โดยเฉพาะด้านวิชาการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ย่อมทำให้งานวิชาการประสบความสำเร็จและมีคุณภาพมาก

ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการบริหารงาน โดยเฉพาะด้านวิชาการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล มีความสัมพันธ์กัน โดยส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียน ได้แก่ เก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต ดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีสุข คือ คนที่มีสุขภาพดี ทั้งกายและจิตใจ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการทบทวนวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่า ความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีผลการวิจัยนำไปสู่การกำหนดข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในผลงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาวิเคราะห์ถึง ความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอริยาบทธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยมาใช้ ดังนี้

1.1 ระดับการประยุกต์ใช้หลักอริยาบทธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านวินัย ที่ว่าวางแผน จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการประยุกต์ใช้น้อยที่สุด ควรมีความตระหนักและให้ความสำคัญ โดยการอบรมพัฒนาและสร้างความรู้ความเข้าใจ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.2 คุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านเก่ง โดยเฉพาะด้านนักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณภาพในระดับต่ำที่สุด จึงควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีมีทักษะการสร้างปัญญา โดยต้องมีบทบาทในการร่วมปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิด มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน มีส่วนร่วมในการถ่ายโอนบทบาทการเรียนรู้ และสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดอย่างแตกฉาน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพสูงสุด

1.3 ความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอริยาบทธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์กันทางบวก ควรพัฒนาให้มีระดับที่สูงขึ้นระดับมากที่สุด โดยการส่งเสริมพัฒนา ประชุมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักอริยาบทธรรม เพื่อให้ผู้บริหารนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานบริหารให้เกิดคุณภาพมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอริยาบทธรรมกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้วยหลักอริยาบทธรรม” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2”

2.2 ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2”

2.3 ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักอริยาบทธรรมกับคุณภาพครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2”

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

พิชัย วาสนาส่ง. (2549). *โลกาภิวัตน์ หมุนตามโลก สารพันสาระที่ควรรู้เพื่อทันกระแสโลก*.

กรุงเทพมหานคร: ปาเจรา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สงศรี ชมภูวงศ์. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมมาโคตรราช.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2554). *คู่มือบริหารงานวิชาการระดับ
ประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.